

Nässjö kommun
Medborgarkontoret@nassjo.se

2020-02-11
1 (20)
Dnr 2019:7308

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Sandsjöfors skola i Nässjö kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Sandsjöfors skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Sandsjöfors skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp lärares samlade bedömningar och undersöker om det finns omotiverade avvikelser i de bedömningar som lärarna gör i olika ämnen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 11 september 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2019:7308) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn på Sandsjöfors skola 1-6 skapar en god grund för utvecklingen av undervisningen. Det finns ett strukturerat och långsiktigt arbete med att följa upp och

analysera resultat såväl på organisationsnivå som på grupp- och individnivå. Rektorn leder det pedagogiska arbetet på skolenheten utifrån ett fokus på skolenhetens kunskaps- och värdegrundsuppdrag men har ännu inte skapat en systematik i arbetet med att följa undervisningens genomförande. Granskningen visar vidare att rektorn leder det strategiska jämställdhetsarbetet på skolan.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som myndigheten tagit del av samt de iakttagelser som gjorts under besöket.

Skolans kunskapsresultat och värdegrundresultat följs upp och analyseras

Granskningen visar att rektorn i samråd med lärarna följer upp och analyserar skolans olika kunskapsresultat och resultat kopplade till värdegrundsarbetet. Rektor och lärare säger i intervju att tid är avsatt för att följa skolresultaten. Kunskapsresultaten följs upp fyra gånger per läsår samt vid terminsstart och terminsavslut. Det framgår vidare av intervjuer att kunskapsresultaten följs upp och analyseras på såväl individnivå som på gruppnivå. Lärarna berättar att alla lärare arbetar tillsammans med analysen av kunskapsresultaten. Först går kunskapsresultaten igenom med klassläraren, sedan tillsammans med specialläraren och slutligen med hela arbetslaget. Av intervju med rektor och lärare framkommer att kunskapsresultat diskuteras utifrån årskurs, ämne och kön samt på skolenivå. Lärarna säger i intervjuer att kunskaps- och värdegrundresultat på skolenivå diskuteras på halva studiedagar och på arbetsplatsträffar där försteläraren men också rektorn alltid är med.

Av inskickad dokumentation till Skolinspektionen framkommer att det i juni 2019 fanns totalt 13 elever på skolan som riskerade att inte nå målen i alla ämnen. Både rektor och lärare berättar att den främsta anledningen var att flera elever inte hade klarat samtliga kunskapskrav i ämnet idrott och hälsa.

Rektorn berättar att hon har varit för kort tid på skolan för att hinna följa upp undervisningen i någon större utsträckning. Rektorn beskriver att hen tillsammans med lärare tittat på kunskapsresultaten ämnesvis ett par år tillbaka. För övrigt säger rektorn att hen får information om undervisningen på arbetslagsträffar eller via lärare som flaggar upp för olika problem. Rektorns upplevelse är att lärarna är goda ledare i klassrummen, att de har ordning och kontroll i sina klassrum mycket på grund av det kooperativa lärandet. Samtidigt säger rektorn att detta arbetssätt ännu inte är fullt ut implementerat och att det finns inslag av mer traditionell undervisning. Rektor uppger också att lärarna arbetar målfokuserat men tillägger att det gjorde de redan innan hen tillträdde. Rektorn säger att hen gjort systematiska observationer i årskurs 2 och 3 för att observera att undervisningen fungerar för nya tillkomna elever. När det gäller

undervisningen och kunskapsresultaten i ämnet idrott och hälsa säger rektorn att hen känner till att det har saknats förutsättningar för lärarna att bedriva undervisning i samtliga moment och att hen vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med detta.

Granskningen visar att rektorn följer upp att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Värdegrundsarbetet följs upp via olika möten med lärare, enkäter till elever samt via klassråd och via elevråd, där rektorn skaffar sig ett intryck om elevernas uppfattning och om arbetets fortskridande. Skolan har en handlingsplan för värdegrundsarbetet och enligt rektor, lärare, elever och elevhälsa pågår det ett aktivt värdegrundsarbete i alla klasser. Värdegrundsarbetet utgår från klassens behov och kan till exempel handla om tillåtande klassrumsklimat där det är okej att våga fråga och att misslyckas och att allas åsikter är viktiga. Av resultat från skolans elevenkät våren 2019 framgår att 95 procent av eleverna uppger att de har pratat om mänskliga rättigheter och 97 procent av eleverna uppger att de pratat om jämställdhet. Likaså visar skolans uppföljning att man på skolan anser att man helt och hållet har lyckats med målet gällande normer och värden. Målen handlar om att varje elev kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter. De intervjuade uppger att det finns en god samverkan och dialog mellan personalen som bidrar till att alla elever blir sedda.

Av inskickad dokumentation framkommer att det på skolan innevarande läsår finns följande mål gällande kunskaps- och värdegrundsresultat på skolan. Beträffande kunskapsresultat, ska skolresultaten förbättras och alla elever ska ha ett slutbetyg de är stolta över. Här handlar det om att fler elever ska nå de nationella målen i samtliga ämnen, minst samma värde som tidigare år, att det genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 ska nå riksnittet för kommunala skolor, att fler elever ska komma in på ett nationellt gymnasieprogram och att fler elever ska fullfölja gymnasiet inom fyra år. Målen för läroplansområdet normer och värden är att alla elever ska vara trygga, ska ha god hälsa, inte utsättas för kränkningar och erbjudas stimulerande miljö. Här handlar det om att fler elever ska känna sig trygga och trivas i skolan, att minst lika högt värde som tidigare år ska uppnås, att fler elever ska uppleva en god hälsa, att varje enhet ska ha ett främjande arbete med tidig upptäckt och åtgärder kring psykisk och fysisk ohälsa samt att fler elever ska uppleva en ökad studiero, minst samma värde som tidigare år.

Granskningen visar att rektorn följer upp de förutsättningar som lärare har och reviderar resursfördelningen kontinuerligt utifrån de behov som uppstår. Rektor säger i intervju att hen vid de veckovisa mötena med personalen fångar upp de behov som lärarna ser finns i de olika elevgrupperna. Lärarna berättar i intervjuer att

resursförstärkningar har gjorts i ämnena svenska och matematik där det tidigare fanns många vikarier. Vidare har man på skolan även skapat en egen klass för elever i årskurs 6. Denna förändring medförde, enligt rektorn att alla elever vårterminen 2019 höjde sina betyg minst ett steg i minst ett ämne.

Rektorn berättar att uppföljning av vilka effekter resursfördelningen ger görs kontinuerligt genom en dialog med speciallärare och specialpedagoger, på elevhälsoteamträffar och på arbetsplatsträffar. Lärarna säger i intervju att rektorn redogör för personalen vilka alternativ som finns vad gäller personalresurser och att rektorn gärna vill ha synpunkter av personalen gällande dem. Rektorn gör också enligt lärarna resursomfördelningar som utgår ifrån elevernas behov.

Rektor leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektor leder lärarnas lärande och försäkrar sig om att det sker ett lärande som leder till att undervisningen kontinuerligt utvecklas. Enligt rektorn påbörjades föregående läsår ett arbete med kooperativt lärande i undervisningen och i skolans förhållningsätt. Intervjuer med lärarna och rektorn visar att detta arbete fortgår. Lärarna berättar att de nu har en gemensam förståelse av skolans arbets- och förhållningsätt och att alla arbetar med det kooperativa förhållningssättet i fokus.

Granskningen visar att lärarna har förutsättningar att samverka. Lärarna säger att de upplever att de ges förutsättningar att samverka med varandra. De berättar att de samverkar stadieindelad på skolan. Av inskickat dokument från rektorn framgår att lärarna nu har börjat öppna sina klassrum mer för varandra och pratar mer undervisning med varandra än tidigare. Enligt rektorn är detta en effekt av att man i kommunen haft övergripande nätverksträffar indelade i olika ämnen. På träffarna har lärarna samtalat och reflekterat över sin egen undervisning och även fått sätta ord på vad de som lärare har för egna behov och behöver utveckla för att nå längre.

Granskningen visar att skolan och kommunen har en plan för hur nya lärare ska introduceras. Rektor säger i intervju att kommer man som ny lärare till skolan får man en mentor eller en stödperson. Vidare har man på skolan handlingsplaner tillgängliga på skolans digitala lärplattform. Det finns även protokoll från möten på nätet. Pedagogiska rutiner förmedlas av lärarna i arbetslaget. Vidare kallas alla nyanställda lärare till information i kommunen.

Rektorn följer till viss del upp skolan jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det finns ett pågående jämställdhetsarbete på skolan och att rektorn följer upp resultatet av detta. Rektorn säger i intervju att jämställdhetsarbetet är inkluderat i skolans likabehandlingsarbete som följs upp med hjälp av olika enkäter

där frågor om jämställdhet finns med. Av skolans senaste enkätundersökning framkommer bland annat att 97 procent av eleverna upplever att de diskuterade jämställdhet på skolan, att 98 procent upplever att lärare behandlade killar och tjejer lika samt att 97 procent upplever att eleverna respekterar varandras olikheter. Rektorn säger att hon har varit för kort tid på skolan för att kunna ha kunskap om hur jämställdhetsfrågor tas upp i undervisningen och säger att hen hittills inte har hört bland personalen är att det görs någon skillnad på kön.

Lärarna berättar att när det kommer upp frågor kring jämställdhet som behöver lyftas på skolvivå diskuteras dessa i personalgruppen som sedan också löser dem. Lärarna och eleverna berättar att jämställdhetsfrågor också diskuteras med eleverna i olika ämnen. Till exempel nämner eleverna och lärarna att man i ämnet historia diskuterar rösträttsutvecklingen och att man pratar om könsroller i sex- och samlevnad i årskurs 6. Lärarna berättar också att man i undervisningssituationer utgår från att det ska vara jämställt så att flickor och pojkar får samma förutsättningar. Till exempel berättar lärarna att ibland har de fokus på att utmana vissa flickor i vissa klasser och pojkar i andra klasser. Lärarna säger också att de arbetar medvetet med att pojkar och flickor ska göra könsneutrala val. Till exempel nämner lärarna att en del flickor tycker om att spela hockey medan en del pojkar tycker att sy och pyssla är det bästa som finns. Lärarna säger att de uppmuntrar eleverna att göra det de vill och är intresserade av. Enligt lärarna och eleverna som har intervjuats kan elever vara sig själva på skolan, oavsett könstillhörighet. Även elevhälsan ger exempel på att det pågår ett jämställdhetsarbete kopplat till flickors och pojkars pubertetsutveckling.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet *Rektors ledarskap* men vill framhålla vikten av att rektorn inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet regelbundet följer upp hur undervisningen genomförs och hur väl den fungerar i olika årskurser, i olika ämnen och för olika lärare. Det kan exempelvis handla om graden av målfokusering och struktur, lärarstöd, individanpassning, studiero och elevinflytande.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Det framgår vidare att undervisningen stimulerar och utmanar eleverna och att de får vara delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som myndigheten tagit del av samt de iakttagelser som gjorts under besöket.

Undervisningen har en tydlig struktur

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och att målen förklaras för eleverna. Lärare och elever berättar i intervjuer, och det framkommer av observationer, att lärare på skolan arbetar med en gemensam lektionsstruktur. En del i denna struktur är att lärarna har genomgångar för eleverna där de förklarar målen med lektionerna. Lärarna berättar att det är viktigt att genomgångarna är tydliga och säger att de måste visa och förklara, ibland med hela kroppen, för att de yngre eleverna ska förstå vad de ska göra. Efter genomgången får elever ställa frågor innan de tar sig an de olika arbetsuppgifterna och enligt lärarna gör de ett tydligt avslut på lektionen. Lärarna säger att lektionsstrukturerna är så tydliga nu att elever kommenterar ifall lärarna avviker från dem. Även eleverna berättar i intervjuer att det finns en tydlig lektionsstruktur. De säger att lärarna alltid inleder med att berätta vad de ska göra och lärarna är noggranna med att förklara tydligt så att alla elever förstår vad som ska göras. Eleverna berättar också att lärarna informerar om målen i läroplanen och om kunskapskraven i olika ämnen. Oftast sker detta i början och i slutet av ett arbetsområde men också på utvecklingssamtalen. Hösten 2018 uppger i stort sett samtliga elever i årskurs 5 i Skolinspektionens enkät att de vet vad som krävs av dem i skolarbetet (index 9,2 av 10 möjliga).

Undervisningen är varierad

Granskningen visar att undervisningen innehåller ett flöde av olika uppgifter och aktiviteter som skapar variation. Lärarna säger i intervju att de brukar tänka på att variera varje lektion för att göra dem intressanta för elever. Eleverna säger i intervju att de inte har någon lektion där de får göra samma sak hela tiden, till exempel som att arbeta i en och samma arbetsbok. Förutom de ovan nämnda exemplen på flöde av

olika uppgifter berättar elever att de tillika spelar teater och att de använder sig av en interaktiv arbetsbok på nätet, som finns i alla ämnen. Elever säger också i intervjuer att de varje dag får arbeta med "Grej of the day" där de får ledtrådar och genom att hitta svar lär de sig fakta. Under lektionsobservationerna arbetar eleverna till exempel med att läsa högt, gemensamt gå igenom texter och förklara ord som elever inte begriper, lyssna på läraren som läser högt, se på film och svara på frågor. De har även diskussioner i helklass om aktuella frågor, gör olika kunskapstester utformade som lekar, löser olika gåtor som är kopplade till ämnet och arbetar i olika läroböcker. Vidare läser elever faktatexter med öppen tolkningskaraktär, arbeta med att komma fram till lösningar på mer utmanande arbetsuppgifter i grupp eller tillsammans med läraren via interaktiva tavlor. Likaså utför elever extrauppgifter, redovisar uppgifter för klassen, lyssnar och iakttar när lärare demonstrerar hur olika arbetsuppgifter ska gå till och deltar i olika kunskapsmässiga tävlingar. På några lektioner sjunger elever och på en annan har de pausgympa.

Vidare visar granskningen att lärare arbetar för att göra lektionerna intressanta och stimulerande. Lärarna säger i intervjuer att för att stimulera och motivera elever arbetar de mycket med gruppaktiviteter, relationer och med ett tillåtande samtalsklimat. Allt detta sammanfaller enligt lärarna med skolans pedagogiska arbets- och förhållningsätt som utgår från ett kooperativt lärande. Lärarna säger att förhållningsättet som innebär att låta elever arbeta tillsammans och dra nytta av varandras kunskaper, ökar deras måluppfyllelse, ökar ansvaret för det egna lärandet och bidrar till den sociala sammanhållningen. Genom att elever samarbetar coachar de varandra för att hela gruppen ska lyckas och det har även fördelen att det då inte är en elev som har fel utan hela gruppen.

Eleverna berättar också att de elever som behöver hjälp alltid får det av lärarna eller av extralärarna som finns i vissa klasser. Vissa elever kan få gå och arbeta hos specialpedagogen och specialpedagogen kommer även ibland till klasserna.

Undervisningen erbjuder eleverna stimulans och utmaningar

Granskningen visar att lärarna medvetet arbetar med att ge elever stimulans och utmaningar genom val av arbetssätt och arbetsuppgifter. Elever säger i intervjuer att de stimuleras i undervisningen av att de har kunniga och tillmötesgående lärare som inte favoriserar vissa elever. Eleverna upplever också att de stimuleras i undervisningen via grupptävlingar eller tävlingar i helklass.

Av lektionsobservationer och av det som lärare och elever berättar i intervjuer framgår att undervisningen innehåller inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Eleverna berättar att deras lärare har höga förväntningar på dem

och detta visas framförallt via beröm som lärarna ger både individuellt och i helklass. På lektionsobservationerna hörs lärarna säga uppmuntrande ord som "det här fixar ni jättelätt", "vad bra ni jobbar" och berömmande ord som "bra", "jättebra", "häftigt" och "jag vet att ni klarar det!". Elever berättar också att om det går dåligt på något prov så ser lärarna till att ge dem bra omdöme på något annat som de har lyckats med till exempel att de har arbetat bra eller att de har varit aktiva på lektionerna.

Lärare och elever berättar också i intervjuer att undervisningen är anpassad för att utmana alla elever oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Eleverna säger i intervju att de arbetar utifrån beting utifrån sin egen nivå, vilket innebär att alla elever har kommit olika långt med olika arbetsuppgifter. Vidare säger eleverna i intervjuer att alla elever kan få svårare uppgifter i alla ämnen. Enligt eleverna finns det inget hinder för elever på skolan att "jobba hur långt de vill". I Skolinspektionens enkät för elever i årskurs 5 hösten 2018 uppger i stort sett samtliga elever (index 8,9 av 10) att de får utmaningar i form av extrauppgifter och svårare uppgifter. Både lärare och elever berättar också att elever på skolan kan välja att läsa på olika nivåer i exempelvis ämnena engelska och svenska. Läraren rekommenderar dock en nivå uppger eleverna. Lärarna berättar vidare att de elever som kommit långt själva får göra uppgifter åt sina klasskamrater vilket av elever upplevs som utmanande. Likaså uppger lärarna att de är noggranna med att sätta ihop heterogena grupper, kunskapsmässigt så att elever utmanas. Enligt lärarna gör det kooperativa lärandet att vissa elever som inte gjort så mycket tidigare får en tydlig roll och arbetar mer.

Elever får vara delaktiga i undervisningen

Granskningen visar att lärare gör eleverna delaktiga i undervisningen och i det egna lärandet. Lärarna berättar att elever ibland får välja inriktningen på innehåll och arbetssätt i undervisningen. Exempel som lärarna beskriver är att elever har fått bestämma att de skulle göra en skoltidning istället för att arbeta i en bok, att då elever hittade en orm ändrades planerna till att lektionen skulle bli biologilektion med fokus på ormar. I de naturorienterande ämnena har några elever önskat och fått fotografera sina husdjur och redovisa om dem för klasserna. När eleverna skulle arbeta med vikingatiden gjordes en minneskarta utifrån elevernas förkunskaper och sedan utvecklades undervisningen utifrån denna fakta- och kunskapsnivå. Eleverna berättar i intervjuer att de får välja mellan olika arbetsuppgifter, välja vilka arbetsböcker de vill att klassen ska arbeta i, bestämma när de ska ha prov och bestämma vad de vill skriva om när de får enskilda uppgifter. Eleverna säger vidare att de får bestämma arbetssätt de vill arbeta med det vill säga enskilt eller i grupp samt om de ska redovisa för hela klassen eller i smågrupper.

På lektionsobservationerna finns exempel på att elever får utvärdera lektioners innehåll men också sitt eget arbete. Lärarna berättar att lektionerna ibland avslutas med små utvärderingar av vad som varit lätt eller svårt på lektionen. Svaren samlas in via I-pad. Ibland utvärderas lektioner med att elever får göra tummen upp eller tummen ner. Denna metod används, enligt lärarna främst bland de yngre eleverna. Annan metod för utvärdering är att elever gemensamt får reflektera över vad läraren har gått igenom, vad de har lärt sig och vad eleverna vill bli bättre på och träna mer på nästa lektion. Lektionsobservationerna visar också att många lärare låter eleverna bestämma hur utvärderingar av inhämtad kunskap i slutet av lektionen ska ske. Främst sker det genom olika tävlingar i grupp.

Granskningen visar att eleverna får prova olika lärstrategier. Lärarna berättar i intervjuer att de försöker att blanda inlärningsstilar efter hur elever lär sig bäst. Elever får till exempel arbeta med film, roll-spel, skriva, läsa med mera. Utvecklingssamtalen används för diskussioner om hur enskilda elever lär sig bäst. Eleverna säger också i intervjuer att lärarna visar olika strategier för lärande. Det handlar till exempel hur elever kan ställa upp tal på olika sätt i ämnet matematik, att uppgifter i språkämnerna kan utföras på olika sätt och att information om svar på olika uppgifter går att hitta på olika ställen på nätet. Av lektionsobservationer framgår att elever vid upprepade tillfällen när de löser olika uppgifter, på egen hand eller i grupp, får i uppgift av läraren att reflektera över sitt eget lärande. De observerade lärarna säger då "Hur tänkte du där? Förklara för mig" och "Upplevde du att detta var ett bra sätt att lära sig på?".

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att skolan har ett aktivt och medvetet arbete för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero. Elevernas upplevelse av trygghet och studiero följs regelbundet upp och diskuteras gemensamt på skolan. Skolans arbete leder också till att i stort sett samtliga elever i

skolans senaste mätningar uppger att de är trygga och att de har studiero på lektionerna.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som myndigheten tagit del av samt de iakttagelser som gjorts under besöket.

Det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolenheten

Granskningen visar att skolan har ett medvetet och framgångsrikt arbete med att skapa trygghet för eleverna. Granskningen visar också att personal på skolenheten har ett gemensamt förhållningssätt när det kommer till arbetet med att skapa trygghet. Av skolans enkät som besvarades av elever vårterminen 2019 framkommer att 98 procent av eleverna på skolan upplevde att de kände sig trygga på skolan.

Av intervjuer med rektor, lärare, representanter för elevhälsan och elever framgår att det finns ett systematiskt trygghetsarbete som bygger på återkommande träffar i trygghetsteamet och mellan försteläraren som leder trygghetsteamet och ansvariga pedagoger från respektive årskurser, uppföljning och kännedom av resultaten från uppföljningen bland elever och personal. Skolan har en lokal elevtrygghetsenkät som genomförs varje termin och personal gör trygghetsvandringar tillsammans med eleverna för att identifiera otrygga områden. Andra sätt som tryggheten kartläggs på är att personal fångar upp elevernas funderingar om någon plats eller aktivitet som upplevs som otrygg och lyfter upp frågan till skolans trygghetsteam. Förstelärare och ansvariga pedagoger från respektive årskurser ser till att arbetsgången följs och att resultaten av arbetet följs upp på klassnivå och på skolenivå. Även om rektorn inte är med i trygghetsteamet så förankras alla beslut hos rektorn, enligt lärarna, antingen muntligt via försteläraren eller via protokoll som trygghetsteamet för. Lärare och elever berättar att efter det att trygghetsteamet har granskat enkätsvaren får samtliga klasser ett arbetsområde att arbeta med som klassläraren har valt ut. När trygghetsteamet kommer tillbaka till klasserna diskuteras arbetsområdet. Lärarna och eleverna berättar i intervjuer att flera åtgärder har vidtagits för att göra skolan tryggare. Det handlar om att de yngre eleverna har fått egna in- och utgångar på skolan och att yngre elever idag inte längre åker buss tillsammans med äldre elever och att det finns bussvärdar när eleverna åker till annan skola för att ha ämnet slöjd.

Av intervjuer med lärarna framkommer att det finns bestämda platser för eleverna i matsal, korridor och omklädningsrum samt vuxna som fungerar som rastvärdar. Av intervjuer med lärare och elever framkommer att personalen på skolan arbetar för att skapa en vi-känsla på skolan. Detta gestaltas i att fadderträffar över åldersgränserna anordnas varje månad liksom andra gemensamma aktiviteter, bland annat elevens val

för de yngre eleverna, FN-dagar, pysseldagar och idrottsaktiviteter. Representanter för elevhälsan säger i intervju att rutinerna för trygghetsarbetet finns nedskrivna i skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling samt i skolans arbetsplan.

Av planen mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2019/2020 framgår att det mål som finns uppsatt när det gäller trygghet anger att minst lika hög andel elever som tidigare år ska känna sig trygga på skolan. De åtgärder som skolan tagit fram för ökad trygghet är bland annat arbete i klasser där vuxna ska modellera förebilder i vardagen genom sitt förhållningssätt, arbete med kommunikation på skolan och fortsatt aktiva trygghetsråd tillsammans med elever.

Det finns ett samlat arbete med att skapa studiero

Granskningen visar att skolan har ett samlat arbete med att skapa och bibehålla studiero. Utredningen visar att elever har möjlighet att ta ansvar för att göra de uppgifter läraren har planerat och att de inte blir störda av andra elever när de utför dessa. Skolans enkätundersökning läsåret 2018/2019 visar att 98 procent av eleverna upplevde att lärarna såg till att det var studiero i klasserna så att de kunde koncentrera sig på sitt arbete. Elever, lärare och representanter för elevhälsoteamet berättar i intervjuer att det råder studiero på skolan.

Lärare och elever säger vidare i intervjuer att det finns ordningsregler och klassrumsregler framtagna tillsammans med elever och vårdnadshavare. De intervjuade säger att reglerna efterföljs och finns uppsatta i kapprummen. Lärarna och elevhälsan berättar att för att skapa en gemensam förståelse för vad studiero är diskuterar lärare och elever med jämna mellanrum vad studiero är. Likaså förs denna diskussion i klassråd och elevråd. Lärarna berättar att de för att bevara studieron i klasserna arbetar efter en tydlig struktur i undervisningen. De använder sig också av olika gemensamma metoder som till exempel "rött kort", det vill säga en röd lapp som både lärare och elever kan visa när de vill ha det tystare i klasserna. På lektionerna har eleverna även pausgympa för att inte tappa koncentrationen och störa varandra. Det framgår vidare att elever kan få sitta och arbeta enskilt i intilliggande rum eller gå till specialläraren. De elever som har behov får lov att ta en paus utomhus och andra elever kan få lov att använda hörselkåpor, lyssna på musik eller nyttja filtskärmar som avskärmar dem från andra klasskamrater. Lärare säger också att de kan markera genom att säga till eleverna att vara tystare. Eleverna berättar att när lärare säger till blir det tyst och att lärarnas olika uppsättningar av metoder för att skapa studiero är kända bland eleverna som följer dem.

Rektorn säger i intervju att personalen på skolan har arbetat aktivt och systematiskt med trygghet och studiero under en period på fyra till fem år. Detta arbete kommer, enligt rektorn att fortsätta och vidareutvecklas.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområde finns.

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn analyserar skillnader och avvikelser mellan omdömen samt betyg och mellan resultat på nationella ämnesprov och betyg. Rektorn för också vid behov diskussioner med lärare om avvikelser i betygssättningen. Samtidigt visar granskningen att rektorn har en begränsad kunskap om likvärdigheten i de omdömen och bedömningar som lärare gör i ämnen där nationella prov inte genomförs och i årskurser där betyg inte sätts. Utredningen visar vidare att lärarna får förutsättningar att diskutera och jämföra sina omdömen och betyg med varandra och att de använder sig av olika metoder för att säkerställa en likvärdig bedömning.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som myndigheten tagit del av.

Lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar

Granskningen visar att rektorn ser till att lärare får förutsättningar för att göra likvärdiga bedömningar och möjlighet att använda sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Rektor och lärare säger i intervjuer att bedömning och betygssättning diskuteras på halva studiedagar och på arbetsplatsträffar. Det finns även ämnesnätverk lokalt och kommunalt som används för att diskutera bedömningsfrågor. Lärarna säger i intervjun att nuvarande rektor har höjt kvaliteten för diskussioner om bedömning på skolan. Detta har skett genom att lärarna nu använder sig både av Skolverkets bedömningsstöd för olika kunskapskrav och av egna matriser och att lärarna markerar i den digitala lärplattformen huruvida elever uppnått kunskapskraven eller inte. Lärare använder sig även av underlag som diagnostiska prov och nationella prov som stöd för att säkerställa likvärdiga bedömningar.

Rektor säger i intervju att hen säkerställer att en likvärdig bedömning på skolan görs genom att lärarna på skolan använder kommunövergripande tester, nationella prov och bedömningsstöd i de ämnen där sådana finns. Enligt rektorn har lärarna möjlighet att sambedöma och samrätta elevuppgifter utöver nationella proven tillsammans med andra lärare både på skolan och på nätverksträffarna i kommunen.

Överlag upplever rektorn att personalen har kompetens vad gäller bedömning och betygsättning. När lärarna är osäkra på hur de ska bedöma en elevs prestation är arbetsgången, enligt rektorn, att de rådfrågar kollegor, specialläraren eller rektorn. Omdömen och betygsättning diskuteras enligt rektorn vid uppföljning av kunskapsresultat som görs fyra gånger per år och vid rättning av nationella prov. Lärarna berättar att de upplever att de har möjlighet både för sambedömning och samrättning och att sambedömningar görs på oidentifierade prov. Samrättningar sker dock, enligt lärarna främst i samband med de nationella proven.

Rektor analyserar betygsättningen och diskuterar avvikelser med lärarna

Granskningen visar att rektorn analyserar betygsättningen och diskuterar eventuella avvikelser med lärarna. Samtidigt visar granskningen att rektorn inte på samma strukturerade sätt analyserar eventuella avvikelser i lärares bedömningar och omdömen i ämnen där nationella prov inte genomförs och i årskurser där betyg inte sätts.

Rektor och lärare berättar i intervjuer att de diskuterar bedömning och betyg i samband med de kunskapsuppföljningar som sker flera gånger per läsår. De uppger att de då tittar på resultat som uppnås både på individnivå och gruppnivå och gör jämförelser mellan resultat för elever i olika årskurser. Vidare framgår att jämförelser görs mellan resultat på nationella ämnesprov och omdömen och terminsbetyg i årskurs 6. Enligt rektorn finns det inga anmärkningsvärda skillnader mellan betyg i olika ämnen för en och samma elev. Rektor säger dock att när det gäller avvikelser i lärares bedömningar och skillnader mellan olika ämnen har hen för lite kunskap om det i dagsläget.

Rektorns slutsatser utifrån analys från förra terminen är att de yngre eleverna har haft svårt för läsförståelsen och att "läsa mellan raderna" samt att problemlösning inom matematik för de äldre eleverna har varit svårt. Rektorns analys visade också att det var få elever som fick betyget A i något ämne och att betygsspridningen var liten i årskurs 6. Efter diskussion om detta tillsammans med lärarna framkom att anledningen till att lärarna sällan satte betyget A vid höstterminens betygsättning. Anledningen var enligt rektorn dels att lärarna upplevde att elever i årskurs 6 blev mer motiverade inför vårterminen, dels att det bland lärare fanns en återhållsamhet vid

avvägningar ifall elever skulle ges ett högre betyg eller inte på höstterminen. Rektor berättar att hen också diskuterat betygssättningen i ämnet idrott och hälsa med anledning av att ett av kunskapskraven försvårat bedömning.

Sammantaget visar granskningen att rektorns uppföljning och analys av eventuella skillnader och avvikelser i lärares samlade bedömningar kan utvecklas. Detta utvecklas närmare under avsnittet *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp lärares samlade bedömningar och undersöker om det finns omotiverade avvikelser i de bedömningar som lärarna gör i olika ämnen.

Granskningen visar att rektorn analyserar avvikelser i betygssättningen och diskuterar dessa med lärarna. Det framgår dock av granskningen att i de årskurser och ämnen där nationella prov inte genomförs har rektorn en begränsad kunskap om eventuella skillnader och avvikelser i de bedömningar som lärare gör.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektor ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven¹.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn följer upp de bedömningar och omdömen som lärare kontinuerligt gör av elevernas kunskapsutveckling för att försäkra sig om att dessa är likvärdiga och utgår från samma grunder. En del i detta är att rektorn genom sin uppföljning och analys kan identifiera om det finns behov för lärargruppen, eller för enskilda lärare att ytterligare utveckla sin bedömarkompetens. Skolinspektionen vill i sammanhanget särskilt peka på vikten av likvärdighet i lärares formativa bedömningar om elevers prognostiserade utveckling eftersom de kan spela en avgörande roll för att tidigt upptäcka elever som är i behov av särskilt stöd.

¹ Lgr 11, 2.8 Rektors ansvar

På Skolinspektionens vägnar

X Mats Lundqvist

Enhetschef
Signerat av: Mats Lundqvist

X Verica Stojanovic

Föredragande
Signerat av: Verica Stojanovic

I handläggningen av ärendet har även utredare Inger Börjesson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 1 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 10 och den 11 december 2019. Besöket genomfördes av Verica Stojanovic och Fredrik Holmqvist.

Sandsjöfors skola är en grundskola i Nässjö kommun med 83 elever i årskurserna 1-6. Grundskolan leds av en rektor som även är rektor för ytterligare en skolenhet. Det finns en förstelärare på skolan.